

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: **J.**, nar. X., v L., naposledy bytom v zahraničí: M., t. č. PT R., zast. Centrom právnej pomoci, kancelária Bratislava, Námestie slobody 12, Bratislava, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. p.: MU- 355-12/PO-Ž/2009 zo dňa 27. júla 2009, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 61/2009-40 zo dňa 10. marca 2010 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 61/2009-40 zo dňa 10. marca 2010 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku, potvrdil rozhodnutie č. p.: **MU-355-12/PO-Ž/2009 zo dňa 27. júla 2009**, ktorým odporca podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. e/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) zamietol žiadosť navrhovateľky o udelenie azylu ako neprípustnú.

Krajský súd sa pri posudzovaní rozhodnutia odporcu podrobne zaoberal všetkými námietkami navrhovateľky uplatnenými v opravnom prostriedku a dospel k záveru, že postup odporcu ako aj jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

K námietke nedostatočne zisteného stavu veci uviedol, že odporca zistil stav veci zákonným spôsobom a v dostatočnom rozsahu. Odporca s navrhovateľkou vykonal pohovor a v podstate nad rámec svojich povinností (vzhľadom na charakter rozhodnutia) vyhľadal a do spisu založil aj relevantné správy o krajine jej pôvodu. V danom prípade podľa krajského súdu bolo podstatným zistenie a preukázanie skutočnosti, že navrhovateľka je štátnou príslušníčkou Českej republiky a že tento členský štát Európskej únie nenaplnil predpoklady Protokolu č. 29 o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie, pričom z takto zistených skutočností vychádzal pri vydaní svojho rozhodnutia.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že ani táto námietka nebola dôvodná. V azylovom konaní bolo bez akýchkoľvek pochyb preukázané, že navrhovateľka je štátnou príslušníčkou Českej republiky, ktorá je členským štátom Európskej únie. Zo znenia ust. § 11 ods. 1 písm. e/ zákona o azyle vyplýva, že odporca zamietne žiadosť ako neprípustnú, okrem prípadu, ak nastali skutočnosti uvedené v osobitnom predpise, ktorým je Protokol (č. 29) o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie pripojený k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva. Na všeobecne známe skutočnosti, že ČR neodstúpila od Dohovoru na ochranu základných ľudských práv a slobôd, resp. že nenastali ani žiadne iné skutočnosti, predpokladané čl. 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii odporca správne poukázal v odôvodnení svojho rozhodnutia. S poukazom na uvedené sú podľa krajského súdu navrhovateľkou opísané formy jej údajnej diskriminácie právne irelevantné.

Nad rámec uvedeného, krajský súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka ako občianka členského štátu Európskej únie sa môže slobodne pohybovať po území ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie, t. j. aj po slovenskom území a usadiť sa tam. Na vyriešenie svojich údajných problémov nevyužila ani jeden zákonný spôsob, poskytovaný a garantovaný českým právnym systémom (napr. podanie trestného oznámenia, žaloby, sťažnosti na postup polície).

Pretože odporca podľa krajského súdu v konaní zákonným a dostatočným spôsobom zistil stav veci a nakoľko navrhovateľka je štátnou občiankou Českej republiky, ktorá je členským štátom Európskej únie, pričom objektívne nenastali okolnosti, predpokladané Protokolom č. 29 o azyle pre štátnych príslušníkov Európskej únie pripojený k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva,

krajský súd dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu, ktorým zamietol žiadosť navrhovateľky o azyle ako neprípustnú je potrebné potvrdiť ako správne a zákonné.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie navrhovateľka, ktorá žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Podľa navrhovateľky, krajský súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Zdôraznila, že o azyl žiadala z dôvodu jej a manželovej diskriminácie. Jej manžela volajú Židom a preto si nemôže nájsť prácu a dôstojné bývanie. Vyhrážajú sa im, že ak neodídu z Českej republiky, tak ich upália. Telefonoval jej mužský hlas a nadával jej, že ju otec z dôvodu jej manželstva vyhodil z bytu a že obdobným vyhrážkam čelia v obchode aj v zamestnaní, podobne aj počas prejavenej záujmu o adopciu dieťaťa. Niekoľkokrát si menila telefónne číslo a toto poskytla iba orgánom štátnej správy a i napriek tomu sa telefonáty opakovali. Pokúšala sa podať trestné oznámenie. Keď prišla na políciu, spísali s ňou zápisnicu, ale podľa jej skúseností sú aj policajné opatrenia diskriminačné.

Navrhovateľka v tejto súvislosti poukázala na tlačovú správu Amnesty International Česká republika z 28.5.2009, podľa ktorej v ČR chýba ochrana pred diskrimináciou a rastom extrémizmu.

K odvolaniu navrhovateľky sa vyjadril odporca tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Zopakoval argumenty svojho rozhodnutia a poukázal na to, že navrhovateľka v odvolaní neuviedla a nepreukázala také skutočnosti, ktoré by odporcu oprávňovali vydať rozhodnutie o udelení azylu. Navrhovateľka je občiankou Českej republiky, členského štátu Európskej únie, preto bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. júna 2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 11 ods. 1 písm. e/ zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 1.12.2008, ďalej len zákon o azyle) ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú, ak žiadateľ je občanom členského štátu Európskej únie; to neplatí, ak nastali skutočnosti uvedené v osobitnom predpise (Protokol o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie pripojený k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva).

Podľa Protokolu č. 29 o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie (1997), berúc do úvahy úroveň ochrany základných práv a slobôd členskými štátmi Európskej únie, považujú sa členské štáty za bezpečné krajiny pôvodu vo vzájomných vzťahoch pri všetkých právnych a praktických dôvodoch týkajúcich sa záležitostí azylu. Podľa toho je možné brať do úvahy, resp. pokladať za prípustnú žiadosť o azyl podanú štátnym príslušníkom členského štátu iba v nasledovných prípadoch:

a/ ak členský štát, ktorého je žiadateľ štátnym príslušníkom pokračuje po nadobudnutí platnosti Amsterdamskej zmluvy, využívajúc ustanovenia článku 15 Dohovoru na ochranu základných ľudských práv a slobôd, v prijímaní opatrení zbavujúcich ho na svojom území záväzkov podľa tohto dohovoru;

b/ ak bol iniciovaný postup uvedený v článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii a pokiaľ Rada vo vzťahu k nemu prijme rozhodnutie;

c/ ak Rada, konajúc na základe článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii konštatovala vo vzťahu k členskému štátu, ktorého je žiadateľ štátnym príslušníkom, existenciu vážneho a pretrvávajúceho porušenia zásad uvedených v článku 6 ods. 1 zo strany tohto členského štátu;

d/ ak by sa tak členský štát rozhodol jednostranne vo vzťahu k žiadosti štátneho príslušníka iného členského štátu; v tom prípade musí byť Rada bezprostredne informovaná; Žiadosť bude vybavovaná na základe predpokladu, že je zjavne neodôvodnená bez toho, aby súčasne akýmkoľvek spôsobom, podľa okolností prípadu, ovplyvňovala rozhodovaciu právomoc členského štátu.

Článok 15 Dohovoru na ochranu základných ľudských práv a slobôd rieši otázky odstúpenia zmluvnej strany Dohovoru na ochranu ľudských práv a slobôd od tohto dohovoru.

Podľa Článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii na základe odôvodneného návrhu jednej tretiny členských štátov, Európskeho parlamentu alebo Komisie môže Rada štvorpätinovou väčšinou svojich členov po získaní súhlasu Európskeho parlamentu rozhodnúť, že existuje jasné riziko závažného porušenia princípov uvedených v článku 6 ods. 1 niektorým členským štátom a adresovať tomuto štátu vhodné odporúčania. Pred prijatím takéhoto rozhodnutia Rada vypočuje príslušný členský štát a v súlade s tým istým postupom môže vyzvať nezávislé osoby, aby v primeranej lehote predložili správu o situácii v príslušnom členskom štáte.

Podľa Článku 6 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii Únia je založená na základoch slobody, demokracie, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd a právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu ako neprípustnej, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľky a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa o stave ľudských práv v ČR v roku 2008 schválené vládou ČR 1.6.2009, Správa - Česká republika, spracovaná organizáciou Amnesty International z 28.5.2009 a z materiálov zverejnených na stránke www.ciznici.cz), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľka žiadala o udelenie azylu.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 9.7.2009 navrhovateľka uviedla, že dôvodom jej žiadosti o azyl boli najmä telefonické vyhrážky, ktorými sa jej a manželovi vyhrážali neznáme osoby, aby sa vrátili do Izraela alebo Ruska, „jednoducho, aby z Čiech vypadli“. Trpezlivosť im prešla v noci z 2.7.2009 na 3.7.2009, kedy im niekto zavolať (telefonicky), že ich polejú benzínom a zapália. Na základe toho sa z ubytovne v Brne narýchlo zbalili a odišli preč.

Odporca v rozhodnutí, ktorým zamietol žiadosť navrhovateľky o udelenie azylu ako neprípustnú uviedol, že jediným dôvodom žiadosti o azyl bolo, že sa navrhovateľka spoločne s manželom obávali, nakoľko sa im neznámi ľudia vyhrážali z dôvodu, že manžel navrhovateľky je izraelskej štátnej príslušnosť.

S poukazom na dôvody žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu, odporca vyhľadal a do spisu založil správy o krajine pôvodu navrhovateľky, najmä v súvislosti s tvrdením navrhovateľky o jej diskriminácii pre manželovu štátnu príslušnosť. Vychádzajúc zo zdrojov informácií, ktoré v rozhodnutí citoval, poukázal na to, že diskriminácia v krajine jej pôvodu existuje, týka sa prístupu určitých skupín obyvateľstva k zamestnaniu a bývaniu, ide však o diskrimináciu, a nie o perzekúciu, a preto diskriminácia nemôže byť dostatočným dôvodom na udelenie ochrany v inom štáte. Navyiac podľa odporcu polícia ČR sa problematikou extrémizmu a páchania trestných činov s rasovým podtextom (na ktoré navrhovateľka poukazovala) seriózne zaoberá a venuje mu adekvátnu pozornosť.

Odporca poukázal na to, že navrhovateľka v priebehu konania neuviedla žiadne skutočnosti ani nepredložila žiadne dokumenty, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jej žiadosti. V krajine pôvodu nevyvíjala žiadnu činnosť, pre ktorú by jej hrozila perzekúcia, nemala žiadne problémy s políciou, armádou, či inými oficiálnymi orgánmi krajiny.

Vzhľadom k tomu, navrhovateľka je občiankou členského štátu Európskej únie a nenastala žiadna zo skutočností uvedených v Protokole o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie odporca zamietol jej žiadosť o azyl ako neprípustnú.

Odporca v rozhodnutí popisuje spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa s odkazom na zdroje informácií, z ktorých informácie čerpal.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkoch pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom zamietnutia žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu bolo zistenie odporcu, že navrhovateľka je občiankou členského štátu Európskej únie a nenastala žiadna zo skutočností uvedených v Protokole o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie.

S týmto záverom bolo potrebné súhlasiť.

V danom prípade bolo aj podľa odvolacieho súdu podstatným zistenie a preukázanie skutočnosti, že navrhovateľka je štátnou príslušníčkou Českej republiky a že tento členský štát Európskej únie nenaplnil predpoklady Protokolu č. 29 o azyle pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie. Pokiaľ teda odporca vychádzal pri vydaní svojho rozhodnutia z takto zistených skutočností, rozhodol v súlade so zákonom, keď žiadosť navrhovateľky o udelenie azylu zamietol podľa § 11 ods. 1 písm. e/ zákona o azyle.

Krajský súd sa podrobne zaoberal všetkými námietkami navrhovateľky uplatnenými v opravnom prostriedku, k jeho záverom nemá odvolací súd žiadne pripomienky a v podrobnostiach na ne odkazuje. Krajský súd nepochybil, keď rozhodnutie odporcu potvrdil ako rozhodnutie vydané v súlade so zákonom.

Odvolací súd rozsudok krajského súdu preto potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľke, ktorá nemala úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 22. júna 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová